

BISERICA și ȘCOLA.

Fóia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCOLA.“

Ér banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

INVITARE DE PRENUMERAȚIUNE

LA

„BISERICA și ȘCOLA.“

Fóia bisericească școlastică, literară și economică.

Cu 1 Iuliu stilul vechiu deschidem a b o n a m e n t nou pe semestrul al II-lea la „Biserica și Școla.“

Rugăm pre toți domnii abonenți de până acum, cari doresc a avé fóia noastră și pe viitoriu, se binevoiescă a tramite la „Tipografia diecesană“ prețul de prenumerațiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARIA:

PE UN AN 5 fl. — cr.
„ 1/2 „ 2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂTATE:

PE UN AN 14 franci.
„ 1/2 „ 7 fr.

Sprîjinul moral și material, de care până acum s'a bucurat fóia noastră, ne îndreptățește a spera, că și în viitoriu vom fi îmbrățișați de asemenea simpatii caldure precum și de bunăvoința nestrămutată a On. Public cetitoriu.

Redacțiunea.

Neconfesionalitatea.

A fost, bag seamă, rezervat timpului nostru, ca omul să vadă, că se întemplă, și se fac multe,

despre cari mâne, poimâne lumea va trebui să dică, că ar fi fost fórte bine, dacă ar fi rămas nefăcute.

Nimic nou sub sóre. S'a mai întemplat și în trecut astfel!

S'a întemplat adecă între altele la începutul veacului al patrálea, că împératul roman Dioclețian a pornit o crâncenă gónă asupra creștinilor cu deosebire la sfatul și stăruința ginerelui său Galleriu. Dar același Galleriu după opt ani de țile de crâncenă gónă încontra creștinilor, pre când se afla prepatul morții, a trebuit să dică, că bine ar fi fost, dacă acea gónă ar fi rămas nefăcută.

A detronat conventul național al Franciei în timpul revoluțiunei celei mari franceze pre Dumneđeu. Dar același convent, vėdėnd halul și consecințele, în cari ajunsese poporul prin un traiu fără Dumneđeu, — a venit după un an de țile și a dechiarat, că bine ar fi fost pentru Francia, — dacă acel paš greșit nu s'ar fi făcut nici odată.

S'au întemplat apoi, și s'au făcut în lume în decursul veacurilor multe lucruri, despre cari cei ce le-au făcut, — vėdėndu-le consecințele mai târđiu au trebuit să recunóscă, și să dică cei ce le-au făcut, că bine ar fi fost, dacă ar fi rămas nefăcute. Cu tóte acestea omul, fiind om și numai om, nu încetěză nici astăzi a-sé ocupa și a face lucruri, despre cari mâne va trebui să dică, și va dice de sigur, că bine ar fi fost, dacă ar fi rămas nefăcute.

Are societatea omenéscă tendența de a face pre omeni o m o g e n i în modul lor de gândire și acțiune și de a-i assimila unii cu alții. De aci vine apoi că în o societate de ómeni buni și cel mai rău om seau se face și el pre nesimțite și cu timpul bun, seau se duce dintre cei buni; ér cel bun a-

runcat fiind de sôrte între ômeni rîi pre nesemțite și fără voia lui încetul cu încetul perde din bunătate.

Acastă tendență de assimilare a societății omenesci, când este îndreptată în direcțiune buna, este cel mai însemnat factor în desvoltarea poporilor. Acest proces de assimilare al societății omenesci în direcțiune bună l'a luat în mâinile sale biserica creștină, și anume a face pre credincioși a-se ajuta unii pre alții, ca din ți în ți să devină mai buni, și în același timp să-i apropie și conduca spre idealul bunătății : Dumneșeu. Acastă tendență o au urmărit, și o urmăresc în genere confessiunile creștine. În fața acestei nobile și dumneșeiesci tendințe a bisericii, și respective a confessiunilor creștine, lumea din veacul nostru a inventat „neconfessionalitatea,” traiul fără a aparține unei confessiuni. Direcțiunea, de carea vorbim, ca tôte curentele greșite nu pôte să aibă pentru lume, decât urmările cele mai funeste. Biserica creștină unesce și apropie pre om de om, cu scopul, ca să assimileze societatea omenescă în bine. Neconfessionalitatea însă abstragînd dela alte consecințe daunose desparte, și imprascie pre ômeni unul de cătră altul.

Ca să fiă bine astfel noi nu putem nici pricepe, nici prevedé. Lumea din bătrâni așa ni-se pare nouă, a fost mult mai înțelptă. Ne aducem aminte adecă în punctul acesta, că unii dintre împărații romani, cum a fost Traian și Deciu Traian, neorientați asupra valôrei și puterii religiunii creștine întru desvoltarea poporilor numai pentru aceea au pornit gône încontra creștinismului, ca să scutescă pre cetățenii de a-se desbina unii de alții în principiile lor de credință.

Este fapt istoric, că omul nu pôte trăi, și nu se pôte ferici fără credință în Dumneșeu și fără ajutorul luminii și doctrinei evangheliei. Și dureros lucru este, că biserica Domnului cea una s'a sfășiat în mai multe confessiuni. În față neconfessionalității și a altor curente greșite, așa credem noi, confessiunile se vor apropia una de alta și vor afla modul, în carele să pôtă apăra doctrina evangheliei.

Ce se va întempla însă în această direcțiune, — astăzi nu pôte sci nime. Un lucru însă trebuie să-l avem însă în vedere, și anume să îngrijim, ca poporul ținic să se întărescă în religiunea creștină și în alipirea sa cătră biserica strămoșescă.

Acastă grijă ni-se împune cu atât mai vîrtos, cu cât timpul, în carele trăim, este din cele mai

nefavorabile pentru modul de vieță adevărat creștinescă. În veacurile dântăi orașele au fost canalele și factorul, prin carele s'a lășit creștinismul în poporațiunea dela sate în diferite provincii. Astăzi nu este astfel. Astăzi din orașe și prin orașe se lășesc tôte curentele greșite și contrarie religiunii. Și astfel curentul, de carele vorbim : „neconfessionalitatea” ușor se pôte, să se străplanteze și în poporul nostru, cu atât mai vîrtos, cu cât poporul nostru are mult contact cu poporațiunea dela orașe, ér rîul, așa este el făcut să se lege de om mai în grabă decât binele.

De aceea credem, că ne împlinim o datorință, când șicem, și repeșim, ca să fim cu grije, și să priveghiam, ca să nu se apropie de noi nici un fel de curent, carele ar poté să-ne conturbe sêmșul și alipirea noastră cătră legea și biserica strămoșescă.

Eresuri în veacul al patrălea și al cincelea.

Luptă astăzi biserica cu o mulțime de curente contrarie. Aceste curente au de basă tot acele greșite idei, cari în bătrâni au produs multele eresuri și schisme de odiniôră. Și deci ca să-ne putem însuși ținuta și direcțiunea nimerită în lupta bisericii de astăzi cu curentele greșite, credem că este de lipsă a ne ocupa de eresurile și schismele din bătrâni, mai cu seamă de cele din veacul patrălea și al cincelea.

După noi isvorul tuturor eresurilor din veacul al patrălea și cutezăm a afirma isvorul tuturor direcțiunilor și curentelor contrarie bisericii, cari s'au ivit în lume în decursul veacurilor și până în ziua de astăzi este învățatura greșită a lui Arie. Și pentru orientare repeșim și la acest loc, că punctul de mînecare la urzirea acestui eres a fost vanitate și patima omenescă. Arie a fost preot în Alexandria, și a fost om cu multe cunoscințe și cu o rară dialectică ; dar în același timp a fost un om de o vanitate fără pareche. A intrat în cler Arie nu pentru a face servițiu bisericii, ci pentru ca să pôtă deveni Episcop. Cunoscîndu-l însă biserica, că nu este vrednic de această înaltă demnitate, nu l'a ales ; ér dînsul ca să-și rîsbune pre biserica, și ca să amărăscă șilele alesului Episcop Alexandru a inventat învățatura sa greșită : că Mîntuitorul este numai o faptură, și nu ar fi Dumneșeu născut din eternitate. A fost condamnată această greșită învățatură de biserica ; și Arie și ai săi vedînd, că cu mijloce

oneste nu pot să ajungă la scop, și-au luat refugiul la intrigă și calumnie și cu deosebire la ajutorul puterii lumesci. Aceste intrigi și calumnii au nepăciuit biserica multă vreme, și a dat ansă la non-eresuri și schisme, prin împrejurarea, că arianismul a combătut valoarea și puterea absolută a evangheliei prin învățătura sa greșită, că Fiul nu este din eternitate. Dintre eresurile ivite în biserică în veacul al patrulea și al cincelea înregistrăm aici următoarele:

1. **Apollinarismul.** (362—381.) Urzitoriul acestui eres este Apollinaris, fost Episcop în Laodicea în Siria. Dânsul a fost de altcum un bărbat inspirat de ideile creștinismului. A apărut creștinismul încontra păgânilor, și divinitatea Mântuitorului Christos încontra Arianelor. În apărarea divinității Mântuitorului a căzut însă în o mare eror în ceea ce privește natura omenescă a lui Christos. Urmând teoria lui Plato, carele dice, că omul constă din trei părți, și anume din: corp, suflet animalic ($\psi\upsilon\chi\eta$) și spirit rațional ($\nu\omicron\delta\varsigma$), — dânsul a susținut, că în Mântuitorul Christos nu s'a putut uni în formă completă natura dumnezeiescă cu cea omenescă. Ca om Mântuitorul Christos a avut în adevăr corp și suflet, dar nu și spirit rațional, ci în locul acestuia M. Chr. a avut natură dumnezeiescă. Eresul acesta a fost condamnat prin sinodul al doilea ecumenic ținut la anul 381.

2. **Macedonianismul.** Urzitoriul acestui eres a fost Macedoniu. Dânsul a fost semiarian, și de ai săi a fost instituit de Episcop în Constantinopol la 341, unde a funcționat ca atare până la 360. Dânsul a negat divinitatea Duchului sfânt, susținând, că: Duchul sfânt este numai o creatură a Fiului, și servitor al Tatălui și al Fiului. Față de acest eres au pășit cu totă puterea bărbații mari ai bisericii: Atanasiu, Vasiliu, cei doi Grigorii și alții, — apărând doctrina bisericii, și anume că: Duchul sfânt este Dumneșu de o potrivă cu Tatăl și cu Fiul. Eresul acesta a fost condamnat de biserică în sinodul ecumenic ținut la anul 381 în Constantinopol sub domnia lui Teodosiu cel mare. În sinodul acesta s'a formulat dogma despre divinitatea Duchului sfânt, și respective s'a completat simbolul credinței cu cei cinci articlii din urmă.

3. **Pelagianismul.** Urzitoriul acestui eres este un călugăr învățat din Britania cu numele Pelagiu și școlariul său un avocat din Roma cu numele Coelestin. Învățătura greșită a lui Pelagiu se reasumă în următoarele: Păcatul comis de

Adam în raiu nu este păcat strămoșesc. Acest păcat a avut consecințe dăunose numai asupra lui Adam, și nu și asupra următorilor săi. Și deci omul vine pre lume în aceeași stare de nevinovăție și cu aceeași capacitate spirituală, cu carea a fost înzestrat Adam de Dumneșu, și pre carea o-a avut Adam înainte de căderea sa în păcat. Omul prin propriile sale puteri poate săvârși binele, și poate dobândi fericirea; ér grația divină numai mărește puterea voinței omenesci întru săvârșirea binelui, și-i potențază capacitatea de a dobândi fericirea. Creștinismul deci, după Pelagiani, este pentru voința omenescă numai un ajutoriu estern de a săvârși binele cu ajutoriul lui Dumneșu. După Pelagiani botezul se administrează nu pentru iertarea păcatului strămoșesc, seau a altor păcate comise, ci numai pentru ca cel botezat să pótă intra în comuniune cu Christos și cu biserică Lui. Eresul acesta a fost combătut cu deosebire de Augustin. Definitiv a fost combătut și condamnat de sinodul al treilea ecumenic ținut la Efes în anul 431.

4. **Semipelagianismul.** Eresul acesta s'a născut din împrejurarea, că combatând Augustin pre Pelagiani în ceea-ce privește doctrina bisericii despre păcatul strămoșesc, despre libertatea voinții omenesci și despre grația și predestinațiune a trecut preste credința și doctrina veche a bisericii, și a enunțat, că: fericirea omului depinde numai dela grația divină, pre lângă carea voința liberă a omului dispare, precum și că grația divină a destinat din eternitate pre unii ómeni fără privire la faptele lor pentru fericire, ér pre alții pentru nefericire. Acestă învățătură a lui Augustin contrariă doctrinii bisericii a provocat un nou eres cunoscut sub numele de semipelagianism. Urzitoriul acestui eres este Ioan Cassian propagatorul monachismului în Galia. Acesta combatând pre Augustin a căzut în un alt extrem. Doctrina bisericii în punctul acesta adecă este următoria: pentru a obține omul fericirea se recer doi factori, și anume: grația divină și colucrarea omului prin săvârșirea de fapte bune. În fața acestei doctrine Cassian a susținut, că omul și fără ajutoriul grației divine pótă începe a săvârși fapte bune și a persevera în fapte bune. Eresul acesta a avut mulți aderenți în biserică occidentală, — și a dat ansă la dispute și polemii dela anul 425 până la anul 529, — când a fost condamnat de sínódele ținute în Aurasio (Orange) și Valence.

5. Nestorianismul. Urzitoriul acestui eres este Nestoriu, un monach și preot din Antiochia, carele la anul 428 a devenit patriarh în Constantinopol. Nestoriu a dezvoltat mare zel încontra eresurilor condamnate de sinodul II ecumenic; dar apărând încontra lui Apollinaris doctrina bisericii, după carea Mântuitoriul Christos este Dumnezeu și om perfect, a cădut în erore susținând, că altul este Christos-Dumneșeu și altul este Christos-omul, și deci că în Christos Dumneșeu și omul sunt două persoane deosebite, unite un'a cu alta numai prin o uniune morală. Chiar pentru această susținea Nestoriu, că feciorei Mariei se nu i-se dea numele de „Născătoare de Dumneșeu,“ ci „Născătoare de om.“ Eresul acesta a fost condamnat de sinodul ecumenic ținut la Efes la 431. Cu toate acestea având Nestoriu mulți aderenți învățătura lui s'a susținut în imperiul roman de ost până la 489, când împăratul Zeno a dispus a-se disolva școala din Edessa, în carea se propaga acest eres. După această Nestorianii s'au retras în Persia, ér la anul 499 s'au rupt cu totul de biserica ortodoxă, și din timpul acesta s'au susținut în Persia și India.

6. Eutichianismul, seau Monofisitismul. Urzitoriul acestui eres a fost Eutichie, un Archimandrit din Constantinopol. El susținea, că în Mântuitoriul Christos este numai una natura, deoarece natura omenescă încă s'a prefăcut în natură dumneșească. Eresul acesta a fost condamnat de un sinod ținut de patriarhul Constantinopolului Flavian la anul 448 cu Episcopii, cari din întemplantare se aflau pre atunci acolo, ér urzitoriul lui, Eutichie a fost depus. Având însă dânsul aderenți puternici la curtea împăratăscă și anume pre Chrysophiu, ministrul lui Teodosiu al doilea s'a adresat cătră Patriarhul Romii Leo cel mare, și cătră Patriarhul Alexandriei Dioscur, cerendu-le ajutoriul. Leo cel mare în o epistolă dogmatică adresată lui Flavian a dechiarat învățătura lui Eutiche de eres, și a dezvoltat în un mod frumos doctrina bisericii despre natura dumneșească și omenescă a Mântuitoriului Christos. Dioscur însă credea, că învățătura lui Eutiche este în spiritul bisericii, și a dechiarat, că depunerea lui Eutiche este nelegală. Tot de aceste vederi față de Eutiche era condus și împăratul Teodosiu II. La staruința lui Chrysophiu împăratul Teodosiu al doilea, pentru resolvirea cestiunii prin biserică a conchemat un sinod ecumenic la Efes la anul 449; ér ministrul său Chrysophiu eschidând dela acest sinod pre toți Episcopii, cari aparțineau

la partida lui Flavian, a chemat numai pre acei Episcopi, despre cari scia, că apără vederile lui Eutiche. Ca să aibă cu toate acestea sinodul caracter de sinod ecumenic a chemat și pre patriarhul Romii Leo cel mare. Sinodul acesta s'a ținut cu asistență militară sub presidiul lui Dioscur patriarhul Alexandriei. Sinodul acesta necanonic numit și „latrocinium Ephesinum“ a dechiarat învățătura lui Eutiche de ortodoxă, și a depus din scaunul său pre Patriarhul Flavian, carele fiind maltractat de aderenții lui Eutiche după trei zile a murit, ér în locul dânsului a fost instituit de patriarh în Constantinopol Anatoliu. Deși Episcopii ortodocsi în frunte cu Leo cel mare au dechiarat, să sinodul acesta nu a fost nici canonic nici ecumenic, — totuși împăratul Teodosiu al doilea a aprobat conclusele aduse.

La anul 450 a murit împăratul Teodosiu II, și lui i-a urmat în domniă sora sa Pulcheria și bărbatul ei Marcian. Acestia pentru restabilirea păcii în biserică au conchemat sinodul ecumenic al patrălea ținut la anul 451 în Calcedon. Sinodul din Calcedon a condamnat eresul lui Eutiche și pre basa doctrinei evangheliei și bisericii a formulat dogma despre persoana Mântuitoriului Christos astfel, că în Mântuitoriul Christos sunt două naturi, și anume natura dumneșească perfectă și natura omenescă perfectă, dar liberă de păcat; aceste două naturi sunt împreunate una cu alta în mod nedespărțit și neamestecat.

Prin formularea dogmei despre cele două naturi ale Mântuitoriului Christos prin sinodul din Calcedon eresul monofisitismului nu a încetat. Acest eres a conturbat și după această multă vreme pacea și linisea bisericii. O parte însămnată din aderenții școlei alexandrine, și anume monachii din: Siria, Alexandria și Egipt priveau în dogma formulată de sinodul din Calcedon un atac îndreptat încontra învățăturii lui Ciril al Alexandriei și o rehabilitare a eresului lui Nestorie, și prin influința, ce o aveau monachii asupra poporului și poporul din numitele trei provincii încă era de această credință. Chiar pentru această și anume pentru restabilirea linisei în biserică următorul lui Marcian în domniă, împăratul Leo I. (a domnit dela 457 — 474) întrebă de nou pre toți Episcopii din imperiu, dacă sinodul din Calcedon îl privesc de ortodocs, seau nu? La această întrebare a împăratului au răspuns preste 1600 de Episcopi, dechiarându-se toți că sinodul din Calcedon în adevăr a fost ortodocs și ecumenic. Cu toate

acestea monofisiții țineau morțiș, la doctrina lor, și le-a succes chiar în numitele provincii a destitui pre patriarhii ortodocși și a-i înlocui cu patriarhi monofisiți. Sub domnia ilegală a lui Basilisc (474—477), monofisitismul a fost dechiarat de acesta și cu învoirea a 500 de Episcopi de doctrină a bisericii ortodocse. După detronarea lui Basilisc urmă în domniă pretendental legal, împăratul Zeno. Acesta împreună cu patriarhul din Constantinopol Acaciu încercă a împaca divergențele prin un edict de împaciuire (Henatikon) edat la 482, dar fără succes. Asemenea încercări de împaciuire au făcut și împărații următori: Iustin (518—527) și Iustinian I, dar fără rezultat.

Nesuccedând încercările de împaciuire monofisiții începură a-se rumpe de biserica mamă și a-se organiza în biserici separate sub nume de Kopti în Egipt, Iacobiti în Siria, Abessinieni în Abessinia și Armeni în Armenia. Tote aceste 4 biserici separate monofisitiste s'au susținut până în ziua de astăzi.

* * *

Reprivind asupra acestor eresuri, și asupra modului, cum ele s'au format constatăm următoarele:

1. Omul fiă din slăhiciune, fiă din acea refastă tendență a lui de a-se emancipa de sub autoritatea evangheliei și mai cu seamă de sub autoritatea bisericii și ierarchiei, instituită de Domnul pentru a conserva în mod genuin doctrina evangheliei, ca să o potă pune în aplicare în mod nimerit în modul de gândire și acțiune al popórelor, — a voit ca însuși să interpreteze după vederile sale această doctrină, și să degradeze doctrina cea neînșelătóriă și vecinică a lui Dumneđeu la o sistemă filosofică, creată de om, și prin urmare capace de schimbare și străformare. Încercarea această însă n'a succes. Dumneđeu a voit, ca biserica se aibă chiar în acest timp de resboiu civil în biserică bărbați luminați, cari prin cuvânt și prin faptă să apere cu demnitate caracterul divin al evangheliei și să puna hotar minții omenesci în speculațiunile ei asupra raportului dintre Dumneđeu și om.

2. Eresurile acestea au împedecat mult dezvoltarea bisericii și a neamului omenesc pre terenul vieții practice. Dar a trebuit să se întempe astfel, pentru ca precum se lămuresce aurul prin foc: tocma așa prin luptă fără sfârșit cu „duchul lumii“ să se înalțe și ridice lumina evangheliei și tăria bi-

sericii în adevărata ei splendóre și să se formuleze în mod neîndoios doctrina bisericii pentru tóte timpurile.

D I V E R S E.

* *Sântirea bisericii din Bulz.* Dumineca trecută s'a oficiat prin Pré Sântia Sa, părintele Episcop diecesan al Aradului Ioan Mețianu asistat de: Pré Cuvioșia Sa părintele archimandrit și vicariu episcopesc Iosif Goldiș, părinții protopresviteri: Teodor Filip, Ignatie Papp, preoții: Ioan Groza, asesor referinte la Consistoriul din Oradea-mare, Gavriil Lungu din Pónóra, Vasiliu Bulzan din Fechetetóu, Nicolae Rocsin din Micherechiu, Teodor Pap din Lugașul de jos și ierodiaconul Dr. Ioan Trailescu, în ființa de față a unui însemnat număr de inteligință și popor din Bulz și din comunele învecinate, carele venise aici, ca să participe la acest sfânt act. Cântările rituale le-a executat corul învățătorilor de pre Crișul repede cu multă precisiune.

După ceremonialul sfințirii bisericii și după oficiarea sfintei liturgii, Pré Sântia Sa ținú poporului o cuvântare pastorală, în carea îl îndemná la cultivarea și alimentarea virtuților creștine.

Să dea Dumneđeu ca învățăturile Pré Sântiei Sale să afe pământ roditoriu în inimile credincioșilor, ér sfintele rugăciuni ridicate și cu această ocasiune să afe răsunset în Ceriuri!

* *Alegere de protopresviter.* Joia trecută s'a întrunit sinodul protopresviteral al tractului Chișineului sub presiulul comisariului consistorial, părintelui Ioan Damsa, paroch în Seceani și asesor consistorial. Cu această ocasiune după celebrarea sfintei liturgii în biserica din Chișineu, constituindu-se sinodul și procedându-se la actul alegerii rezultatul a fost următorul: părintele Dr. Ioan Trăilescu profesor la seminariul diecesan din Arad a întrunit 47 de voturi, părintele Ioan Iosif Ardelean, paroch în Chitighaz 12 voturi, ér părintele Petru Biberea paroch în Giula 5 voturi, Alegerea a decurs în cea mai frumoasă ordine. Actul alegerii se va subșterne venerabilului Consistoriu pentru ulterióră afacere competentă.

* „*Academia ortodoxă*“ și-a ținut conferința sa solemnă. Miercuri în 29 Iuniu (11 Iuliu). Măreța și spațioasă sală sinodală din reședința arhiepiscopală era plină de o lume elegantă de ambele sexe. Amici și binevoitori ai societății din Cernăuți și dela țeră s'au întrunit aici în mare număr spre a se îndulci de producțiunile musicale și retorice ale membrilor „Academiei ortodoxe.“ În prezența acestui număr și destins public, președintele societății, dl A. Băițanu, a inaugurat conferința printr'un discurs frumos, în care arată însemnătatea și pozițiunea bisericii față de vieța socială. Programul conferinței, afară de discursurile međose de cuprins moral ale dlor A. Ott și Brândzanu, a constat din opt piese

musicale. Aceste fiind executate cu precizie au fost vii aplăudate din partea publicului. — Între oșpeții, cari au fost de față amintim pre Înalt Prea Sântia Sa Dr. Silvestru Morariu-Andrievici, pre șeful guvernului local, dl consilier aulic contele de Groëss, dl profesor de universitate și Prorector Dr. E. Voitschi, I. P. C. S. archimandritul și consilierul consistorial M. Calinescu, corpul profesoral al facultății teologice, Curatorul și rectorul seminarial M. Dracinschi dinpreună cu cei-lalți prepoșiți seminariali, dl consilier guvernial Magner, dl prof. de universitate Dr. I. Sbiera, mulți preoți din diecesă, profesori, reprezentanți ai mai multor societăți și o cunună prea frumoasă de dame.

* *Descoperirea unei mine de aur.* „Nord D. Allgemeine Ztg.“ publică o corespondență din Paramaribo, capitala Guanei holandeze, care anunță că o importantă descoperire a unei mine de aur s'a făcut pe teritoriul Guanei, a cărei posesiune este în litigiu între Brasilia și Guiana franceză. Șase negri dela Caiena ar fi adunat se dice 100 kilograme de praf de aur în câteva săptămâni. Tot asemenea descoperiri s'ar mai fi făcut și pe alte puncte așa că un mare număr de căutători de aur au și început a năvăli deja în aceea provincie.

* *Caria grâului.* Caria grâului este o ciupercă părăsită, care sëmănă cu tăciunele și care se poate combate în două feluri: 1) Stropind grâul destinat pentru sëmănat cu o soluțiune de sulfat de sodă 80 la mie, pe urmă al muia în apă de var; 2) Muind sëmănta timp de jumătate de ceas într'o soluțiune de 1½—1% de sulfat de cupru. Animalelor nu trebuie să li-se așternă paie atinse de carie, nici nu trebuie să li-se dea ca hrană, fiind-că sporii își păstrează facultatea germinativă chiar după ce au trecut prin tubul digestiv al herbivorelor, chiar și în bălgăr: pot să trăiască și peste doi ani.

Concurs.

Cu termin de alegere pe ziua de **7/19 August a. c.** se escrie concurs pentru ocuparea definitivă a stațiunii învățătorești din **Murani**, protopresviteratul și inspectoratul Timișorii.

Emolumentele anuale sunt: 1) în bani gata 120 fl.; pentru 50 chlgr. lard 30 fl., pentru 40 chlgr. sare 4 fl. 80 cr., pentru 12½ chlgr. lumini 6 fl., de tot 160 fl. 80 cr., 2) în naturale 60 meți de grâu; 3) 4 jughere de pământ, (2 arători și 2 livadă); 4) 8 orgii de lemne 4 pentru învățător și 4 pentru încălzirea salei de învățământ; 5) pentru scripturistică 5 fl.; 6) locuință cu 2 încăperi, culină, cămară, grajd, șopru și grădină de peste 200 stg. pătrați.

Recurenții au să-și înainteze recursurile adresate comitetului parochial și ajustate cu documente de calificare și limba magiară, subscrisului inspector școlar în Timișóra (Fabrik). Dela reflectanții se cere a se presenta în vre-o Duminecă ori sərbătore în s. biserică de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic. Cei cari vor dovedi aptitudinea de a conduce cor vocal vor fi preferiți.

Murani, din ședința comitetului parochial, ținută la 29 Iunie 1894.

Comitetul parochial.

Cu consensul protopresv. tractual Dr. TR. PUTICI, m. p. ca inspector de școle.

—□—

Prin acesta se escrie concurs pe stațiunea învățătorească dela clasa I a școlii populare gr. or. din **Buteni**, (Butyin) cu termin de alegere la **15 August st. v. a. c.** până când recurenții pe calea oficiului inspectoral și vor subșterne recursurile sale și se vor presenta vre-odată în biserică din loc spre a se arăta poporului alegătoriu.

Salariul incopciat cu această stațiune e 350 fl., și 4 stângeni de lemne.

Să vor preferi dintre recurenți cei cari sunt în stare a conduce corul vocal bisericesc.

Buteni, la 10 Iuliu 1894.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: CONSTANTIN GURBANU, m. p. protopresviter, insp. școl.

—□—

Pentru stațiunea învățătorească din **Laz**, în inspectoratul Butenilor, prin această se escrie concurs cu termin de alegere la **14 August a. c. st. v.** până când recurenții pe calea oficiului inspectoral și vor subșterne recursurile sale și se vor presenta vre-odată în biserică din loc spre a se face cunoscuți alegătorilor.

Venitele incopciat cu această stațiune sunt: 1) în bani 100 fl., 2) grâu 6 șinice, 3) cucuruz 6 șinice, 4) lemne pentru învățătoriu 4 stângeni, 5) stole cantorale cam 15 fl., 6) pământ 18 jug., cari tôte la olaltă se urcă la 305 fl.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: CONSTANTIN GURBANU, m. p. protopresviter, inspect. școl.

—□—

Să escrie concurs pentru ocuparea postului învățătoresc dela școla gr. or. rom. din comuna **Remetea-luncă**, comitat. Caraș-Severin, împreunat cu salariu anual în bani gata 300 fl. v. a. pâușal pentru conferințe 10 fl.; șese stângeni lemne din cari se va încălzi și sala de învățământ; — spesele scripturistice se vor acoperi din fondul școlariu; quartir liber o chiliă, culină, grajd pentru vite, grădină de legumi și plină de pomi, și grădină estravilană; — dela înmormentări va primi învățătoriu alegând stola îndătinată aici; — 2 jughere livadă, la acăr folosință pot reflecta acei învățători cari se simt apți de a forma și conduce cor local, acesta livadă economisată aduce un venit sigur de 50 fl. v. a.

Terminul de alegere se stătorește pe Dominecă în **7/19 August a. c.** până când acei recurenți cari intrunesc calificațiune recerută, potënd, dovedi că poșed testimoniu de calificațiune învățătorească precum și limba magiară, adeverintă despre portarea morală și sporiul desvoltat dacă a funcționat ca învățătoriu, recursul astfel instruit e a se adresa până la 2 August st. v. c. M. O. D. Adam Rosa, inspector de școle în Leucuseșci, p. u. Bălincz, — ér recurenții au să se presente în vre-o Duminecă séu sərbătore în sfta biserică din Remetea-luncă spre a-și arăta desteritatea în cântare și rituale.

Dat în ședința comitetului parochial:

Mihail Zsurma, m. p. Alessandru Iclozan, m. p.
paroch preș. notariu.

În conțelegere cu mine: ADAM ROSA, m. p. inspector de școle.

—□—

Să escrie concurs pentru ocuparea postului învățătoresc dela școla gr. or. din comuna **Leucuseșci**, comitatul Caraș-Severin, împreunat cu salariul anual în bani gata 200 fl., pâușal pentru conferință 10 fl., scripturistice 5 fl.; 24 metri lemne pentru școlă și învățător, 12 meți

grâu, 24 meți cucuruz, grădina de legumi de un jugher, jumătate afară, și era jumătate jugher în comună.

Terminul pentru alegere se stătoresce pe **1/13 August a. c.** până când acei recurenți cari bsași pe testimoniul preparandial, esamenul de cualificațiune din limba română și magiară; au a-și subșterne recursese subscrisului inspector oe școle în Leucușeșciu p. u. Balincz.

Doritorii de a cuprinde acēsta stațiune au a se presenta în vre-o Dumineca sau sērbătore în biserica de aici, pentru a-și arēta desteritatea în cant și tipicul bisericesc.

Leucușeșciu, în 3 Iuliu v. 1894

Constantin Rosa, m. p.

președintele comitet.

Adam Rosa, m. p.

inșpector școlar.

—□—

Pentru deplinirea postului de învățator la școla gr. or. română din comuna **Bunea-română**, se escrie concursul cu termin de alegere pe ziua de **14/26 August a. c.**

Emolumentele sunt: a) în numărariu 210 fl., b) 20 meți cucuruz în bōmbe și 10 meți grâu 90 fl., c) Păușal de scris 5 fl., d) Pentru conferința 10 fl., e) 32 metri de lemne din care se încăldeșce și școla de învățământ, locuința liberă cu grădina de legumi de 800□, g) Dela înmormētări unde va fi poștit 20 cr., ér cu liturgie 40 cr.

Recursese cuviincios ajustate, sunt a se adresa părintelui inspector cercual de școle Adam Rosa, în Leucușeșciu, p. u. Balincz, comitetul Caraș-Severin. Avēnd în vre-o Duminecă ori sērbătore a se presenta în biserica locală spre a-și arēta desteritatea în cântările bisericeșci și tipic.

Leucușeșciu, în 3 Iuliu v. 1894.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **ADAM ROSA**, m. p. insp. școl.

—□—

Pe stațiunea învățatorēscă dela școla gr. or. din comuna **Chiralău**, inspectoratul Orăđii-mari, se escrie concurs cu terminul de alegere pe **21 August (2 Septevre) a. c.**

Emolumentele:

1) Dela 75 Nr. câte un măsură de grâu de tot 18 cubule și 3 mēsuru per 5 fl.: 93 fl. 75 cr., 2) Dela 75 Nr. à 70 cr.: 52 fl. 50 cr.; 3) 10 jughere de pământ și dōue grădini 10 mēsuru de clasa primă 110 fl., 4) 2 orgii de lemne aduse acasă 12 fl., 5) Venitul cantoral 30 fl., 6) Pășunat la an 3 fl., de tot 301 fl. 25 cr.

Recursese ajustate conform prescrișelor Stat. Org. și §-lui 6. art. XVIII. din 1879, adresate comitetului parochial, din Oradea-mare până inclusive în 18/30 August avēnd recurenții în vre-o Duminecă, ori sērbătore, a se presenta în biserică din loc, spre a-și arēta desteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **TOMA PACALA**, m. p. protopresviter ca inspector de școle.

—□—

Pe stațiunea învățatorēscă dela școla gr. or. din comuna **Chiribișiu**, inspectoratul Orăđii-mari se escrie concurs, cu terminul de alegere pe **21 August (2 Septevre) a. c.**

Emolumentele:

În bani gata 300 fl., afară de acestea, cortel în natură, și venitele cantoralu.

Se observă că pentru dotațiunea de sus alegândul învățatoriu are se înlînēșca și afacerile cantoralu.

Recursese ajustate conform prescrișelor Stat. Org. și §-lui 6 art. XVIII. din 1873, adresate comitetului parochial din Chiribișiu, se se trimită subscrisului în Oradea-mare până inclusive în 18/30 August, avēnd recurenții în vre-o Duminecă ori sērbătore a-se presenta în biserica din loc spre a-și arēta desteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **TOMA PACALA**, m. p. protopresviter și inșpect. școl.

—□—

Pe stațiunea învățatorēscă dela școla gr. or. din comuna **Sacal**, inspectoratul Orăđii-mari, se escrie concurs cu termin de alegere pe **14/26 August a. c.**

Emolumentele:

1) Cortel cu intravilan computat în 20 fl., 2) Salariau în bani 100 fl., 3) $\frac{1}{4}$ Sessiune pământ 80 fl., 4) 20 Șinice de grâu 100 fl., 5) Stole cantoralu 50 fl., 6) Pășune pentru 3 vite 6 fl., de tot 356 fl.

Se observă că contribuțiunea după pământul învățatorēsc are se-o solvēscă alegândul învățatoriu.

Recursese ajustate conform prescrișelor Stat. Org. și §-lui 6 art. XVIII. din 1879, adresate comitetului parochial din Sacal, se se trimită subscrisului în Oradea-mare, până inclusive în 12/24 August, avēnd recurenții în vre-o Duminecă ori sērbătore a se presenta în biserica din loc, spre a-și arēta desteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **TOMA PACALA**, m. p. protopresviter și insp. școl.

—□—

Se escrie concurs pe stațiunea învățatorēscă dela școla gr. or. română din **Gepiu**, inspectoratul Tincei, cu termin de alegere pe **31 Iuliu (12 August) a. c.**

Emolumentele sunt: 1) În numărariu 150 fl.; 2) 18 chubule bucate parte grâu, parte cucuruz; 3) 5 jugere pământ arētoriu; 4) 3 metri de lemne; 5) Pentru curețitul și încălzitul școlei 12 fl.; 6) Păușal de scris 5 fl.; 7) Stolele cantoralu: dela mormētare mare 1 fl.; dela mormētare mică 50 cr., hora mortului 50 cr. dela cununie 40 cr.; 8) Cortel bun cu dōue chilio, culină, cămară și cu grădina mare de legumi. — Tōte laolaltă fac 380 fl.

Afară de acestea alegândul învățatoriu mai pōte conta dela dominiu pe 2 jugere de pământ pentru cucuruz arat și sēmānat.

Recursese ajustate conform prescrișelor Stat. Org. și §-lui 6 art. XVIII. din 1879, adresate comitetului parochial din Gepiu, se se trimită subscrisului în Oradea-mare, până inclusive, în 28 Iuliu, v. c., avēnd recurenții în vre-o Duminecă ori sērbătore, a-se presenta în biserica din loc, spre a-și arēta desteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **TOMA PACALA**, m. p. protopop, adm. și inșpector școlar.

—□—

Pe stațiunea învățatorēscă dela școla gr. or. română din comuna **Ch. Apateu**; inspectoratul Orăđii-mari, se escrie concurs cu termin de alegere **7/19 August a. c.**

Emolumentele sunt: 1) Cortel cu grădina de legumi 30 fl.; 2) În bani gata 60 fl.; 3) Folosirea a unui pătra-

riu pământ 120 fl.; 4) 10 chubule grâu de pâne și 5 chub. orz per 5 fiorini 75 fl.; 5) Venitele cantoral, dela mort mare 1 fl. mort mic 50 cr. cununie 50 cr. = 30 fl. Suma 315 fl.

Să observă ca contribuțiunea după pământul învățătoresc o va solvi alegândul învățătoriu; mai departe pentru dotațiunea de sus învățătoriu va împlini deodată și afacerile cantorali.

Recursele ajustate conform prescrișelor Stat. Org. și §-lui 6 art. XVIII. din 1879, adresate comitetului parochial din Ch. Apateu, să se trimită subscrisului în Oradea-mare, până inclusive 4/16 August a. c., având recurenții în vre-o Duminecă ori sârbătore, a-să presenta în biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: TOMA PACALA, m. p. protopop și inspector școlar.

—□—

Pentru deplinirea definitiv a stațiunii învățătoresci dela școla de băeți din **Cuvin**, în inspectoratul M.-Radnei, să escrie concurs cu termin de alegere pe ziua de **24 Iuliu (5 August) a c.**

Emolumentele sunt:

1) În bani gata 200 fl., solvinți în rate lunari anticipative; 2) 20 jughere de pământ comasat prețuit după detragerea contribuției la 140 fl.; 3) 41 metri cubici de lemne din care are a să încălzi și școla; 4) Pentru scripturistă 10 fl.; 5) Pentru conferință 10 fl.; 6) cortel liber cu grădină de legumi. Despre curatorat se va îngriji comuna.

Dela recurenți să poftesce ca să aibă cvalificațiune pentru stațiune de frunte, ér în lipsa acestora să vor primi în candidare și cei cu mai puțină cvalificațiune. Să poftesce încă a fi în stare a conduce corul vocal micșt deja esistent.

Recursele adresate comitetului parochial din Cuvin, să se trimită M. On. Domn Iosif Vuculescu, inspector școlariu în Solymos, u. p. M.-Radna, până la 23 Iuliu (4 August) a. c.

ÉR reflectanții sunt poftiți a să presenta în vre-o Duminecă sau sârbătore la biserică spre a-și arăta desteritatea în cântările bisericesci și tipic.

Cuvin, 19 Iuniu (1 Iuliu) 1894.

Teodosiu Moșu, m. p. *Constantin Puticiu, m. p.*
preș. com. not. com. par.

În conțelegere cu mine: IOSIF VUCULESCU, m. p.
inspect. școl.

—□—

Cu termin de alegere pe ziua de **31 Iulie v. a. c.**, să escrie concurs pentru ocuparea definitivă a stațiunii învățătoresci din **Munar**, protopresviteratul și inspectoratul Timișorii.

Emolumentele anuale sunt: 1) în bani gata 160 fl.; 2) în naturale: 10 Hl. grâu, 8.75 Hl. cucuruz; 3) 4 orgii de lemne în relut de 40 fl.; ér pentru încălzirea salei de învățământ se îngrijesce comitetul; 4) $\frac{1}{2}$ jugher pământ arător; 5) pentru conferință 12 fl. și pentru scripturistă 6 fl.; 6) dela înmormântări unde va fi poftit 40 cr.; 7) cortel liber cu 2 chilio, grajd și grădină pentru legumi.

Recurenții au să-și înainteze recursele ajustate cu documentele de cvalificațiune prescrișă și adresate comitetului parochial din Munar, subscrisului inspector de școle în Timișóra (Fabrik). Spre arătarea desterității cantorale și tipiconale, reflectanții vor avé să se presente în s. biserică din comuna matră Sécusigiu.

Din ședința comitetului parochial, ținută în Munar la 2/14 Iunie 1894.

Comitetul parochial.

Cu consensul protopresv. Dr. TR. PUTICI, m. p. ca inspector de școle

—□—

Să escrie concurs pentru stațiunea învățătorescă din **F.-Girișiu**, cu termin de alegere în **24 Iuliu (5 August) 1894.**

Dotațiunea este următoare:

1. În bani gata 120 fl.; 2. bucate 16 cubule $\frac{1}{2}$ grâu $\frac{1}{2}$ cucuruz, acestea după de un an să vor întregi la 20 de cubule; 3. pământ arătoriu 4 iugere (patru); 4. competența a lor 6 iugere catastr. din pascul fostilor urbarialiști, — ér în lipsa de vite, 4 fl. 20 cr. de iuger, eventual și mai mult. 5. Opt stângeni de lemne de foc, din cari să va încălzi și sala de învățământ peste ți, și séra pentru coriști; 6. lo uința și grădina de legume; 7. dela înmormântări mari 40—80 cr., dela acelor mici 20 cr.

Recurenții pentru acest post, împreunat cu detorința de împlini și sarcina cantorală la s. biserică și la funcțiunii, au să-și subșternă suplicele ajustate cu documentele necesarie, — adresate la comitetul parochial, — la subscrisul protopresviter în Ókrös, ér până terminul de alegere să pot presenta înaintea poporului spre a-și arăta desteritatea, în cele rituale.

F.-Giriș, 19 Iuniu 1894.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: PETRU SUCIU, m. p. protopresviter, inspector cerc. de școle.

LICITAȚIUNE MINUENDĂ.

Pentru clădirea unui edificiu școlar nou cu două sale de învățământ și cu locuințe învățătoresci în comuna **Moșnița**, protopresviteratul Timișorii, să escrie concurs de licitațiune minuendă pe ziua de **17/29 Iuliu a. c.**

1) Prețul de esclamar 4673 fl. v. a.

2) Reflectanții au să depună vadiul de 10 % din preț.

3) Palanul, preliminarul de spese, precum și condițiunile de întreprindere se pot vedé la președintele comitetului parochial de acolo.

4) Resultatul licitațiunii este obligător pentru întreprinzător îndată cu subscrierea protocolului de licitațiune; ér pentru comuna bisericăscă numai după aprobarea aceluia din partea Venerabilului Consistor, când apoi se va încheia și contractul.

Din ședința comitetului parochial, ținută în Moșnița la 3 Iulie v. 1894.

Dimitrie Adam, m. p. *Vichentie Cernet, m. p.*
președinte. notariu.

Cu consensul protopresviterului: Dr. TR. PUTICI, m. p.

—□—